Hukuk Bölümü 2008/314 E., 2008/333 K.

- **İDARİ YAPTIRIM TÜRLERİ**
- **İŞGAL**
- **YARGI MERCİİLERİNİN UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNE BAŞVURMALARI**

- 5326 S. KABAHATLER KANUNU [Madde 38]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]

"İçtihat Metni"

İzmir, Konak Belediye Zabıta Müdürlüğünce düzenlenen İdari Yaptırım Karar Tutanağı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 38-2. maddesini ihlal ettiğinden bahisle (kamuya ait alanı inşaat malzemelerini bırakarak işgal ettiği) davacı şirkete, 300,00 YTL idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İZMİR 6. SULH CEZA MAHKEMESİ; 31.12.2007 gün ve E:2007/196 D.İş, K:2007/347 sayı ile, başvuran vekilinin dilekçesinde, kamuya ait alana inşaat malzemeleri bırakarak işgal ettikleri gerekçesiyle kesilen cezanın yasaya uygun olmadığını, bu nedenle kaldırılması gerektiğini talep ettiği; Anayasa Mahkemesinin son kararı ve Danıştay 10. Dairesinin birbirini destekleyen kararları göz önüne alındığında, belediyelerin her türlü işlemlerinin idari işlem kapsamında kabul edilmesi ve buna ilişkin itirazların İdare Mahkemelerine yapılması gerektiği gerekçesiyle kesin olarak görevsizlik kararı vermiştir.

Davacı vekili bu kez, söz konusu idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 1.İDARE MAHKEMESİ; 9.4.2008 gün ve E:2008/105 sayı ile, 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddesinin (1). ve 8. bendinden söz ettikten sonra; aynı Yasanın 38. maddesinin (2). Bendinde, yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımlar üzerine inşaat malzemesi yığan kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından yüz Türk lirasından beşyüz Türk lirasına kadar idari para cezası verileceğinin belirtildiği; dosyanın incelenmesinden; davacı şirket tarafından, kamuya ait alanı inşaat malzemelerini bırakarak işgal ettiği gerekçesiyle 5326 sayılı Yasanın 38. maddesinin 2. bendi uyarınca Konak Belediyesi Zabıta görevlilerince verilen dava konusu para cezasının iptali istemiyle, ilk kez İzmir 6. Sulh Ceza Mahkemesinde açılan davada görevsizlik kararı verildiği, bunun üzerine bakılan davanın açıldığı ve Sulh Ceza Mahkemesinin sözü edilen görevsizlik kararının 15.2.2008 tarihinde kesinleştiğinin anlaşıldığı; 5326 sayıl Yasanın, Anayasa Mahkemesinin 4.10.2006 tarih ve E: 2006/75, K: 2006/99 sayılı kararından da sonra yeniden düzenlenen 3. maddesi ile 27. maddesinin hükümlerinden, Kanun Koyucu tarafından idari para cezalarında görevli yargı yerinin, genel olarak Sulh Ceza Mahkemeleri olarak belirlendiği; buna göre, para cezasını düzenleyen Kanunda idari yargı yerinin gösterilmediği ve para cezası ile birlikte idari yargının görevine giren bir karar verilmediği hallerde, idarece verilen para cezalarına karşı genel olarak Sulh Ceza Mahkemelerine; ancak para cezasını düzenleyen Kanunda idari yargı yerinin görevli kılınması veya bu durum dışında para cezası ile birlikte idari yargının görevine giren bir idari işlemin tesisi halinde, uyuşmazlığın çözümü için idari yargı yerine başvurulmasının gerektiği; diğer yandan, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uyarınca verilen idari para cezalarının Sulh Ceza Mahkemesinde görüleceğinin, anılan Yasanın 27/1. maddesinde açıkça belirtilmiş olduğu; olayda ise, dava konusu idari para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 38. maddesinin 2. bendi uyarınca verilmiş olduğu; diğer yandan dava konusu işlemden, bu para cezasının yanında, aynı nedenle başka bir idari yaptırımın da uygulanmadığının anlaşıldığı; bu durumda, davacı şirket adına 5326 sayılı Yasa uyarınca verildiği tartışmasız olan para cezasına ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, sözü edilen yasanın anılan maddeleri uyarınca adli yargının görevine girdiği; açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş Ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bir karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 17.11.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince anılan Yasanın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5326 sayılı Yasa'nın 38/2. maddesine aykırılık nedeniyle verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiş; Kanunun 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmış; Kanunun 27. maddesinin (1) bendinde "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya fethimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, Sulh Ceza Mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir." (8). bendinde ise "İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararlarında verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür." hükümlerine yer verilmiştir.

Aynı Yasanın "İşgal" başlığını taşıyan 38. maddesinin (2). bendinde, "Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımlar üzerine inşaat malzemesi yığan kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından yüz Türk Lirasından beşyüz Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.", hükmü yer almıştır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, kamuya ait alanı inşaat malzemelerini bırakarak işgal etmek suretiyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 38-2. maddesini ihlal ettiğinden bahisle davacı şirkete, idari para cezası verilmiş; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren başka bir karar verilmemiştir.

Bu durumda, davacıya verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ

: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 1. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, İzmir 6. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 31.12.2007 gün ve E:2007/196 D.İş, K:2007/347 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 17.11.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.